

Димчо Дебелянов

„В планината, господо!“

В прискърбната история, която възнамерявам да разкажа, не всичко ще бъде ясно. За да стане ясно защо не всичко е ясно, трябва да се знае, че аз не съм от обикновените смъртни. Един мой роднина, страдащ от едно непрекъснато перисталтично състояние на стомаха, което го прави да изглежда винаги като подгонен, когато ме представя на непознати, прибавя: „Той е малко нещо поет“, и завъртва ръката около главата си по начин, който говори: „Изгубен е и не ще се намери.“

Наистина аз съм малко нещо поет. Инък не би могло да се обясни как при тая мрачна фееричност на своя живот аз мога да се усмихам най-невинно и никога да не мисля за утрешния ден.

Бяха ме погнали, прочее, тука в София всички земни нещастия. Намеът застрашително растеше ден из ден, гостилничарят вдигна благоволенieto си, един от големите пръсти на нозете ми неудържимо се стремеше да разшири отвора, през който го мамеше усмивката на пролетта, през раздраните панталони волният вятър безсрамно ме ръкопипаше. Като се убедих, че корабът ми пак е навлязъл далече в морето на злите стихии и може да пострада капитанът му, т.е. собствената ми персона, аз взех една вечер картата на България, гледах я отсам, гледах я отгатак и най-после реших да хвърля котва в едно малко градче, с малка гара, в която живееше стар мой другар. Някога и той беше „малко нещо поет“, т.е. пишеше стихове, които не възхитиха никого, защото никой нема нещастieto да ги види напечатани. Аз вярвах, че той в името на своето минало и на моето бъдеще ще ме приеме в обятията си и ще утеши великата ми горест.

Когато стигнах обаче при него – по какъв път, не важи, – сложил на лицето си най-благата от своите усмивки, аз научих страшни работи. Добри хора намерили за уместно да го задомят – сам той не би направил това – и когато прекрачих гостоприемния праг на къщата му, аз изтръпнах пред негостоприемната гримаса на домакинята. Разбира се, това мина лесно, защото аз й казах, че съм очарован от всичко, което виждам наоколо си – даже от шафранените гащички на първенеца им – и че съм се отбил за ден-два при тях, защото заговорили в душата ми старите спомени за нейния мил съпруг. Макар и да не изчезна съвсем неприветното изражение на лицето й, аз се пак сполучих да го смекча, а когато останах насаме със своя стар приятел, уредих въпроса за един малък гуляй след вечеря. На гуляя обаче аз по навик се разчувствувах и велегласно открих, че в техните лица аз виждам спасители от едно преотчаяно положение. То се знае, че тази откровеност беше съвсем излишна. Ако не беше така, аз бих спал през нощта в „коридорчето“, завит само с

палтото си, и на другия ден би имало с що да подкрепя своя настървен желудък.

Тогава се почна история, много по-страшна от софийската. Нямах какво да се прави. Аз напрегнах машинаторските си способности и чрез разни фокуси, в които доста пострада гордостта на душата ми, сполучих да убедя своя приятел в полезността и красотата на живот като моя – особено когато човек служи на изкуството – и още другата вечер ние се върнахме вкъщи, изгубили всякакво понятие за равновесие. На другата сутрин аз направих едно важно откритие в своето „коридорче“. Узнах, че у мене и с мене заедно живеят и други същества. Вие ще помислите – мишки! – О, не, още по малки! Ще кажете – бълхи! О не – още по малки, по-не-подвижни и при това бели. Утеших се с едно стихотворение от Валерия Брюсов, което завършва така: „мили знатъ, что с нами вместе жизнь другая есть“. Излезе, че и моят другар пръв път „константира“ присъствието на друг живот редом със своя и това накара домакинята да се ужаси най-неприкрито. Това разкритие обаче направи дните ми малко по-разнообразни. Със своя другар аз вече не играех на карти за кафе или локум. Условието преди почване на играта биваше се едно и също. „По на пет“ – т.е. който надвие, да подари на своя противник пет екземпляра от своите храненияици. Минаха два дена по-леко отвсякога. Злобата и завистта човешка обаче не спяха. Домакинята ме отбягваше най-категорично, бакалите в чаршията започваха да се прокашлят, когато минавах край тях, и викаха: „Хм... дошли сме на прехрана“, децата почнаха да ми се плезят и да ме замерват, а добрите хора посъветваха другаря ми да ме експедира по-скоро, защото ще го „компроментира“ излезлия вече на свобода голям пръст на едната ми нога. Аз обаче реших да не се подчиня и тоя път на общественото мнение. Отблъснах гордо предложението на другаря си „да идем в София заедно“, като заявих, че сам мога да си отида, и една вечер след дълги мъчения написах за един столичен вестник едно поетично послание, в което се говореше за дивната прелест на живота близо до природата и за чистия и здрав въздух на планините: „В планините, господа!“ Изпратих го с пожеланието да ми даде веднага скромен хонорар, защото киселецът „в планините“ не е още достатъчно пораснал.

Без да се простя със своя стар другар, аз се върнах в София в същото състояние, в което я бях напуснал. Трябва да ви кажа, че аз имам премного другари. И понеже и те са „малко нещо поети“, интересуват се чрезмерно от съдбата ми. По всичко изглеждаше, че моето послание ги е накарало от все сърце да ми завидят. Това личеше и от въздишките, с

които те прекъсваха разказа ми за планините и за свободния живот близо до природата.

– Ех, че хубаво трябва да е било!

– Може ли да не е хубаво! Оная планинска вода! Кристал, кристал!

– Ц!... Ц!... Ц!... брей!!

– Самота! Тишина! Никой ти не пречи да мислиш, да работиш, да съзерцаваш!

– Да, ама си отслабнал малко.

– Е, може ли да не отслабна. Всяка сутрин се качвах на един висок чал да чакам изгрев-слънце! Как мислите!

– Ех, дявол да го вземе, хайде да отидем пак!

– Да отидем, защо не! Аз с години бих живял се така.

В такива разговори аз минавах скучните следобеди. Някои от другарите ми бяха научили цели пасажи от посланието ми и когато ми ги повтаряха, аз прибавях с една мнооого тънка усмивка:

– Ех, дано можете само тъкмо тъй да прекарате, както аз прекарах там!!

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Силвия Гогова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6227>]